

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárai egyesülj 1928 Franklin St

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az iparilag fejlettebb ország a kevésbé fejletlenek saját jövője képét mutatja". (Marx.)

No. 23. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 március 20.

Egyes szám ára 2 cent.

Eltársak! Munkások!
A Chicagói Szoc. Munk. Szerv. 1908. március 22-én, vasárnap, d. u. 3-kor, 3729 So. Halsted St. alatt **NAGY NÉPGYŰLÉST** tart.
Napirend: A mai válságnak okai. Szervezkedés és sajtó. Minden magyarul értő munkás ott legyen!
Az egybehívók.

Az Amerikai Magy. Szoc. Munkas Szövetség V. kongresszusa.

Ez idei évi kongresszusunkat április hó 18. és 19-ik napján tartjuk. A tanácskozás — szokás szerint — husvét előestéjén kezdődik és husvét vasárnapján folytatódik. A kongresszus napirendje:

1. A vezetőség jelentése:
 - a) Titkár jelentése.
 - b) Pénztárnok jelentése.
 - c) Szekesztő jelentése.
 - d) Könyvkereskedő jelentése.
 - e) Nyomdavezető jelentése.
 - f) Ellenőrök jelentése.
2. Szervező jelentése.
3. Küldöttek jelentése.
4. A vezetőség felmentése és megválasztása.
5. Gazdasági és politikai mozgalom.
6. Szövetségi ügyek.
7. Indítványok és panaszok.

A kongresszus színhelye: Newark, N. J., 20 West St. (Plavecky-féle terem.)
Felhívjuk a szervezőket, hogy küldötteiket a lehető legrövidebb idő alatt válasszák meg. Fontosnak tartjuk, hogy minden szervezet a saját kebeléből válassza meg képviselőit.
Indítványok legkésőbb két héttel a kongresszus előtt be kell juttatni.
Minden szervezet, mely megalakulását legalább két héttel a kongresszus előtt bejelentette, jogosult két képviselő kiküldetésére. (Szabályszerű szervezetnek legalább hét tagból kell állnia.)

Eltársai üdvözléssel
a Központi Vezetőség.

A kongresszus ügyrendje:

1. A tárgyalásokban csak küldöttek és a vezetőség tagjai vehetnek részt. Szavazati joggal bírnak a küldöttek, a szövetség üzleti vezetésére vonatkozó ügyek kivételével a vezetőség tagjai és az ellenőrök.
2. Szóhoz jelentkezni csak írásban lehet. A jelentkezések sorrendben kapnak szót.
3. Az ügyrendhez szólók soron kívül beszélhetnek.
4. A szónoki lajstrom lezárására vagy a vita bezárására vonatkozó indítványok mellett és ellen csupán egy-egy szónok beszélhet.
5. Az előadók egy fél óra hosszat beszélhetnek a vitában résztvevők kivétel nélkül 10 percig.
6. Egy szónok egy tárgyhöz csakis kétszer beszélhet.
7. A vezetőség tagjai a szükséghez képest bármikor beszélhetnek, de szintén csak 10 percig.
8. Határozatok a kongresszus egyszerű szótöbbséggel hozhatók. Szavazati egyenlőség az indítvány elvetését jelenti.
9. Az elnök az igazoló jegyekkel rendel el a szavazást, azonban 5 küldött indítványára névszerű szavazást rendel el. Ily esetben egy szervezetnek csak egy szavazata van.
10. A napirend egyes pontjaihoz indítványt csak öt küldött hozzájárulása után lehet tárgyalás alapjául elfogadni.
11. Indítványozók 10 percig zárszóval élhetnek.

TITKÁROK ÉS BIZALMIFÉRFIAK FIGYELMÉBE!

Miután az évi kimutatáshoz szükséges, hogy minden osztály beküldje jelentését f. hó 30-ig, felszólítjuk önöket, hogy a jelentést okvetlenül küldjék be a fenti időre, ellenkező esetben az évi jelentésből osztályuk kimarad.
A következőkről kérünk pontos jelentést: 1. a jelenlegi taglétszám; 2. pénztári állomány; 3. a népgyűlések száma a napirend megnevezésével; 4. Hány vita vagy felolvasás tartott; 5. a szervezet ingó és ingatlan vagyonáról.
Oly szervezetek, kiknek módjukban áll 1907. március 30-ig a fenti adatokról jelentést küldeni, küldjék be azokat is.
Közp. Titkárság.

AZ EGYESÜLÉS KÉRDÉSÉHEZ.

A következő két közleményt kaptuk:

I.
Az egyesülés kérdése el van intézve, de csak a S. P. vezetősége által. Lee indítványát, melynek értelmében a S. P. végrehajtó bizottsága legyen megbízva a S. L. P. bizottsággal való tárgyalással az egyesülési kérdés felől, 38 szavazattal vetették el 17 ellenében, 9 nem szavazott. (Lásd a "Worker" 17. évf. 49. számában, 5. old. 4. hasáb.)

Tehát a S. P. vezetőségének többsége anélkül, hogy tudná, hogy a S. L. P. milyen feltételek mellett hajlandó az egyesülésre, megtagadta még csak az egyesülés lehetőségét is. Hogy ebből mi fog még kifejlődni, azt hagyjuk egyelőre — vizsgáljuk a kérdést, úgy ahogy ma áll. A S. L. P. ellen felhozott vádak közül leggyakoribb talán az volt, hogy a S. L. P. a munkásosztályt szétforgácsolja, sőt mi több, az öntudatos munkásokat egymás ellen uszítja stb. stb. A vád a S. P. jelenlegi "vezetőitől" vette eredetét és ezek voltak legfőbb terjesztői. A S. L. P. látva, hogy a S. P.-istáknak — legalább látszólag — ez nagyon fáj és tekintetbe véve a jelenlegi gazdasági viszonyokat, elhatározta, hogy eleget tesz a nemzetközi kongresszus azon határozatának, mely szerint a szocialista erők egyesítésén kell dolgozni minden szocialista pártnak. Ezt tette a S. L. P., dacára, hogy nem az ő hibájából van két szocialista párt ez országban. És ime, akik annyiszor használták azt a szocialista jelszót, hogy "világ munkásai egyesüljenek", most még az általuk is szocialistáknak elismert párttal sem akarnak együttműködni, holott nem is volt szó egyébről, csak hogy az egyesülésnek a nemzetközi szocialista kongresszus által kijelölt alapelvek szolgálnak alapul. Természetes, hogy a S. P. amaz álláspontja, hogy ők semlegesek a gazdasági szervezetekkel szemben, nagyon meggingott volna. Ugyancsak természetes, hogy mi, S. L. P.-isták nem akarnók, hogy az egyesült párt követelnie a chinaik vagy japánok vagy más "visszamaradt" fajok kizárását, még ha szavazatok veszteségét jelentené is az. És az olyan reformkövetelések ellen mindig tiltakoznánk, mint amilyen a S. P. (Wis. állam) elvi nyilatkozatában foglaltatik, hogy: "Mind a 60 éven felüli munkás, ki legalább 16 éve van E. Á.-ban, kapjon 12 dollár havi penziót." És határozottan küzdenénk az ellen, amit Berger tett (ki legdühösebben dolgozott az egyesülés ellen) midőn lapjában ajánlotta a S. P.-istáknak, hogy szavazzanak egy demokratapárti jelöltre, oly párt jelöltjére, melyet maga a S. P. többsége is támad, mint kapitalista pártot.

S ezt tudja Berger is s ép ezért nem küzdött ez egyesülés ellen senki sem oly erősen, mint ő. De most az a kérdés, vajon sikerül-e, vagy meddig sikerül elnyomni a közemberekben az egyesülésre való törekvést az ilyen "vezérek" nek? Mert az egyszerű szívvel érző, természetes ésszel bíró munkások az egyesülés mellett vannak ösztönszerűleg. Egy példát hozok fel, melyet az elvtársak nagy része ismer itt New Yorkban.

Az egyesülési népgyűlésen Radó elvtárs, a S. P.-nek tagja, miután kijelentette, hogy ép akkor jött Chicagóból és nem beszélt még senkivel az egyesülés felől itt New Yorkban, indítványozta, hogy kérje a népgyűlés úgy az E—e frakciót, mint N—t frakciót 6—6 ember kiküldetésére, mely bizottság keressen alapot az egyesülésre. A jelenlevő S. P.-isták nagy többsége az indítvány mellett szavazott, ellene vagy 6 S. P.-ista szavazott, a "vezérek" nem. Tehát ez a példa bizonyítja, hogy a munkások ösztönszerűleg megtalálják az utat, mely felszabadításukhoz vezet. Szeretném tudni azonban, hogy Radó és a többiek mellett vannak-e még az egyesülésnek más hívei a S. P. táborban? Lehet, hogy már nincsenek. De az eszközök, melyekkel ezt elérték olyanok, amilyenek ellen a S. L. P. mindig harcolni fog — még az egyesülés esetén is. Hazudtak.

Ismét példát hozok fel. A Petrács-féle cikket, mely az Előre febr. 15-iki számában jelent meg. Miután szándékunkat, mely az egyesülés propagálására indított minket, tudatosan félre-magyarázta, a magyarozatának bizonyítékául, tény gyanánt olyan dolgot hoz fel, mely lehet minden, de tény semmiesetre sem. T. i. azt állítja, hogy mi azért akarunk egyesülni, mert haldoklunk. Bizonyíték erre az, hogy már nincs több, mint 400 tagunk (már mint a S. L. P.-nek). Már most bárki megszeresheti a S. P. hivatalos jelentését a nemzetközi szoc. kongresszushoz, melyben elismerik hogy több ezer tagunk van.

És a legérdekesebb, hogy a tényekkel nem ismerős embernek úgy tűnik fel a dolog, hogy amit állít, az igaz. Hát a dolog úgy áll, hogy "bizonyítékaik" 90 százaléka ilyen bizonyíték. S ha valakinek van bátorsága ilyesmit elhittetni valakivel, úgy annak fel kell tételezni, hogy azok, kiknek ilyesmit be akar adni, vagy szörnyű tájékozatlanok vagy ostobák, vagy mind a kettő. Mert egy csepp ésszel bíró egyén nem fogja elhinni, hogy egy 300—400 taggal bíró testület ki tudjon adni egy napilapot, egy heti lapot, egy egész házat béreljen New Yorkban, valami 12 alkalmazottat fizessen, választási harcokat folytasson stb. stb. És amikor mi megadjuk az alkalmat mindenkinek, hogy kis fáradsággal bizonyítékot szerezhessen szavaink igazságáról, állításainkat rágalmazásnak, piszkolodásnak nevezik. Vagy pedig, amivel annyiszor takaroztak, hogy ismét "tévedtek". Nos, hát tévedni emberi dolog, velem is megeshetik, mással is, de oly rendszeresen "tévedni" valaki rovására, mint a S. P.-isták a S. L. P. rovására — mégis feltűnő. S mindig nekünk kell reparálni az ő tévedéseiket.

Most pedig csak ennyit: az egyesülés kérdése el lett: tussolva. De eldöntve, végleg eldöntve csak akkor lesz, ha majd nem "vezérek" fogják parancsolni, hanem közemberek; ha majd az osztályvérdék erősebb lesz az embereken, mint a magánérdek; ha majd "minden rab-szolganép, jármát megumva sikra lép" és... együtt küzdenek, nem egymás ellen, hanem közös elnyomók ellen. Ez az idő pedig közel és kiméltelenül elsöpri, ki utjába áll.

Basky Ferenc.

II.

Az 1904. évi amsterdami kongresszus tudvaleg kimondotta a különböző országokban levő szocialista pártok egyesülésének szükségességét. Ezen határozatnak megfelelőleg az amerikai S. L. P. végrehajtó-bizottságának kezdeményezésére megindult az egyesülési mozgalom, de előzőleg, ettől függetlenül, a brooklyni magyarajku S. P. részéről folyó évi január 5-ére összehívott népgyűlés kimondta, hogy módot kell keresni arra, hogy a magyar munkások egyesüljenek, mert érdekeik és elengedések ugyanazok. Ezen határozatot a magyarajku S. L. P. tagjai magukévá is tették és széleskörű mozgalom indítottak arra nézve, hogy az amerikai magyar munkásságot egyesítsék. (Lásd a Népakarat jan. 14. és következő száma.)

Másrészt pedig az Előret képviselő klikk mindent elkövetett, hogy az egyesülés elébe gátakat emeljen, hogy miért, ők tudják.
Az első lépést azon kezdték, hogy a brooklyni rozoluciót meghamisítva, elferdítve hozta az Előre; az összehívott népgyűlésre pedig hivatalos képviselőt nem küldtek. Az 1908. január 25-én tartott gyűlésen a S. P. (félre)vezetői szintén kézzel-lábbal kapálózott az egyesülés ellen, a multak surlódásaival hozakodva elő, ahelyett, hogy a jövőről beszéltek volna.

E népgyűlés tapasztalatai alapján meg vagyok róla győződve, hogy a S. P. tagjainak többsége nem azonosítja magát ezzel az állásponttal, amit bizonyít az is, hogy a S. P. többsége az egyesülés mellett foglalt állást.

Az S. P.-be tömörült munkásosztályokhoz szóló csekk után. Tudni akarjuk, mint vélekednek a S. P. közkatonái. Tudni akarjuk, hogy az egész tábor azonosítja-e magát New York néhány fakeszével. Tudni akarjuk, hogy szocialisták és öntudatos munkások vagyok-e, akik magukévá teszik jelmondatunkat: "Világ proletárai egyesüljenek!" Tudni akarjuk, hogy a S. P. magyarajku tagjainak többsége a munkásság árúnya vagy barátja és ezt abból tudjuk meg, szétforgácsolni akar-e vagy egyesíteni? Egyetért-e fakirajvaival vagy pedig az osztály érdekét tekintti. És a választól tudni fogjuk, hogy testvérekkel, barátokkal, vagy a munkásság ellenségeivel van-e dolgnak és hogy támogatni kell-e benneteket vagy pedig küzdeni ellenetek?

Munkástársak! Annyit talán megérdemel ezen fontos ügy, hogy maguk a S. P. körök is foglalkozzanak vele, amit annál is inkább megtehetnek, minthogy a S. P. körői nem tartoznak közvetlen felelősséggel a new yorki szervezetnek, s így ennek határozata nem is kötheti őket.
A magyarajku S. P. köröktől függ most, hogy nyilatkon, öntudatos munkásokhoz illően szint valljanak, s ha az ő lapjuk az azt ellenőrző klikk pressziója alatt nem volna hajlandó a közkatonák felfogásának helyt adni, a Népakarat hasábjai mindenkor nyitva állanak, amikor a munkásság érdekeinek megvédéséről van szó, még akkor is, ha az illetők nem a S. L. P. tagjai.
Lássuk hát a választ!
Sonnensfeld Ferenc.

Egyről másról.

CHICAGOI HIREK. — MÉG NEM VOLT ELÉG A BUTITÁSBÓL. A BUDAPESTI RENDŐRKUTYA.

Valóságos középkori napokat élünk Chicagóban; a mult vasárnap akartunk egy népgyűlést megtartani: a munkanélküliség okai napirenddel — a rendőrség betiltotta. A szervezetünket is felkutatták: újságból és egyéb röpirataink mindegyikéből egy-egy példányt elvittek. Mindenkielől anarchistát látnak a vérebe. Hallatlan dolog, amit elkövetnek a merénylő, ha ugyan annak lehet nevezni — az hallatszik ám, hogy az Auerbusch fiúnál semmi gyilkoló eszköz nem volt s nem is azért ment el, hogy támadjon; de mert Shippy ép akkor kelt fel álmából, megijedt a szegény ember látára és reá lött minden szó nélkül. Akárhogyan volt a dolog csak hogy elég rejtélyes.

Emma Goldmann nem merne elfogni a rendőrség, pedig a bosszúves nyárspolgárok azt hitték, hogy legalább is darabokra fogják vágni — de úgy látszik, nem kívánatos kellemetlenségeket provokálni...

Ő egész nyíltan kijelentette, hogy ha a kedélyek lecsillapulnak egy kissé, bebonyolítja, hogy Auerbusch nem rossz szándékkal ment Shippy-hez — de mivel annak oka volt minden szegény kinezési embertől félni, megtámadta s így esett a szájalomra méltó beteg fiu hat gyilkosnak áldozatul — és Shippy-ékből így lettek hősök s bátor, hősies magatartásukért az állam minden részéből üdvözlő táviratok érkeztek szerencsés megmenekülésük alkalmából.

Bennünk pedig fellázad az ember azon bestialitások felett, melyeknek ma Chicago a színhelye. Nem volt elég a minden emberi érzésből kivetkőzött bandának beérni a gyilkossággal — még annak a szerencsétlen fiúnak a nővérén is kitöltötték vadállati bosszúját. A börtönben annyira kinozták, hogy közel áll a megőrüléshez: kacag, sir és örjöng kínjaiban. Így bának a kapitalista társadalom rendjének őrcsapata egy ártatlan és védtelen nővel.

Egy másik tudósítást is kaptunk a chicagói állapotokról, mely ekép szól:
A Shippy haláláról keringő hírek tévesek. A valóság az, hogy a "merénylő"-ből egy kis kézzurással a kezén került ki s másnap már folytatta a tárgyalást a többi csatlóssal...
Semmi adat arra nézve, vajjon egyáltalán volt-e a "merénylő"-nél valami gyilkoló eszköz s ha igen hol vette. A rendőrség igen rejtélyessé igyekszik tenni az esetet, amire bizonyára sok oka van. Erdemes összevetni a megállapítható valóságot a rendőrség tényállásával:
Auerbusch 145 fontos kiéhezett alak, Shippy 200 fontos atléta. Az előbbi — nyilván azon hiszem, hogy mint a hazájában, úgy itt is a rendőrfőnöktől ered minden jó és rossz, elment hozzá, hogy talán tud rajta segíteni. A szegény külső ember láttára a bizonyára nagyon rossz lelkiismerettel bíró Shippy, még mielőtt egy szót is szólhatott volna a kérelmező, azt kezénel fogva tartotta s hívta a feleségét, nézve meg, mi van a "merénylő" zsebében. A rendőrhíradás szerint, az asszony kést és revolvert talált s dacára annak, hogy a nagy atléta a kis kiéhezett fiu mindkét kezét fogta, az kést és revolvert rántott s egyszerre lött is, vágott is — mégis őt terítette le 4 golyó.

Ugy látszik, a rémült nyárspolgár fantázia több erőt tulajdonít a kiéhezett emberek elkeseredésének, mint amennyiről ez eddig tanúságot tett...

Egy új magyar lap jelent meg — a papi butítás nagyobb dicsőségére. "Passaicon, ahol a sok magyart, a rossz munkaviszonyok alatt nyögő számos szerencsétlen "honfitársat" ezen nehéz időkben igen kívánatosnak mutatkozott minden elégedetlenségétől távol tartani, látott napvilágot a piszkos kis újság, mely kettős célt szolgál: egyrészt a mindinkább növekvő éhínséggel és nyomorral szemben azzal a lelkiismeretlen hazugsággal csalni a népet, hogy azért látogat meg az isten, mert szereti s ez által az okokat, a polgári társadalom kizsákmányolását elburkolni, másrészt ezt a szegénységet és nyomort még fokozni az által, hogy az új lap előfizetési díjaiból, melyeket a szerkesztő-plébános ur a néptől elrabol, az ő saját, kicsiny bizniseszt mozditja elő anélkül, hogy az előfizetőnek abból bármi haszna volna.
Szegény passaicai magyarok. Micsoda új eszközökkel pályáznak kevés filléreikre. Először egy szivbajos Krisztust farnagnak nektek, aki a jobb szíven vértett, most egy másik butító eszközt kaptok, amelyért azonban nektek kell véreznetek — rajtatok vágnak eret. A ti véres verejtéketek az, amiből derék papotok gyűjti a garast, a ti elmétek betöméséért kell még nek-

tek áldoznotok s a ti gondolkodástok elferdítéséért kell nektek magatoknak megfizetni, hogy a fekete csuhás jobban élhessen e földön, ti pedig még jobban nyomorogjatok. Pokoli, gaz cselzővés.

Bizonyítsátok be a ti papotoknak, hogy csakugyan, akit isten szeret, azt felkeresi. Hányjátok szemre rongy lapját, mert odaváló, kerüljétek a templomát, a ti gondolkodástok és eszettek siralomházát. Ne gyónjatok, ne kereszteljétek ne áldoztatok, ne temettesetek pappal, s ha majd lesóványodik s beszárjad az eklézsia, lesz alkalmatok látni, vajjon örülni fog-e a csuhás azon, hogy az isten szereti őt és felkereste, felkereste éhséggel és nyomorral, melyet ő azonban megérdemel, mert nem dolgozik s csak mások munkájának gyümölcsét huzza szennyes mestersége jutalmazásául, míg ti nem érdemlitek meg e sorsot, mert dolgoztok és tudtok és akartok dolgozni.

De mégsem! Megérdemlitek sorsotokat. Megérdemlitek, hogy a nyomor üssön nálatok nyát, ha nem azokra hallgattok, kiknek érdekei ugyanazok, mint a ti érdeketek, hanem azokra, kiknek a tiétekkel ellentétes céljaik vannak. A papok nem akarhatják azt, amire minden munkásnak törekednie kell, hogy t. i. munkáját megkapja azt, ami őt megilleti, mert akkor a papoknak semmi sem jutna, mert az ő munkájuk nem ér semmit. Nem termel az egyebet, mint gyűlöletet, gonoszszágot és butaságot. És aki ebben segíti őket, az nem érdemel egyebet, mint gyűlöletet, gonoszszágot és butaságot, mint hogy azok koldussá fosztogassák őt, akik gyalázatos önző munkájukban támogatják őket.

A budapesti Népszavában olvassuk a következő, Marcial aláírású józú apróságot:
Tegnap éjjel, amint hazafele ballagtam, egy elhagyott utca vakosított részen egyszerre csak egy nagy kutyaval találtam magamat szembe. Rögtön ráismertem, hogy ez az elvezett rendőrkutya, melyet külföldről hozott a rendőrség és amely a megérkezése után tüntet megzokkolt. Rögtön megszólítottam.

Ő: Nimi, te vagy az elvezett rendőrkutya!
Ő: Mindenekelőtt kikérem magamnak a tegeződést. Elég nagy kutya vagyok ahhoz, hogy velem tisztelgetessen beszéljenek. Különben honnan tudja hogy én vagyok a rendőrkutya?
Ő: Mert kutyaságotat már két nap óta hajszolják és sehoh sincs ott, ahol keresik, ellenben itt ácsorog, ahol semmi szükség sincsen önre. Ebből csalhatatlanul meg lehet állapítani, hogy ön rendőr.

Ő: Csak hogy én szándékosan bujkálok ám.
Ő: Miért?
Ő: Mert nem akarok rendőrkutya lenni.
Ő: Hogyan? Hát önnek nem tanult mestersége a rendőrkutyaság?
Ő: Ugyan kérem, hát melyik rendőr tanulta a rendőrséget? A rendőrséget nem tanulja senki. Akinek markos a keze, nagy az ökle, durva a természete, abból lesz rendőrember. Akinek vérben forog a szeme, félelmesen visorgó a foga, vérszomjas a külseje, abból lesz rendőrkutya. De énálam ez csak látszat. Én a legjámorabb juhászutya voltam egész életemben, míg egy élelmes szélhámos el nem adott a budapesti rendőrségnek mint rendőrkutyát.

Ő: És hogy tudott megszökni?
Ő: Ön elefejté hogy a rendőrség vigyázott rá.
Ő: Csodálatos, hogy inkább csavarog és koplal, holott a rendőrségnek olyan jó állása lenne.

Ő: Önök azt modják: köll a kutyának! Mi kutya ezt így fejezzük ki: köll az embernek! Azt hiszi ön, hogy olyan finom falat, afféle piszkos csirkefogónak a plundrájába, vagy valami szegény tolvajnak a lábikrájába harapni. Avagy hallotta-e ön ur azt, hogy házbér-uzsorást, vagy más úri gazembert adtak volna a rendőrkutya fogára.
Ő: Ön osztályok ellen igazat Figyelmeztetem, hogy ha ilyeneket ugat, akkor hiába szökött meg, mert a rendőrség csak a tolvajokat és sikkasztókat nem találja meg, de az igaztókra okvetlenül rátalál.
Ő: Én igazat ugatok.
Ő: Mindenki igazat ugat, mert beszélni az igazat nem szabad. De éppen az igazságot ugatók ellen vannak a tolonc- és sintérköcsik. De mondja csak, mit fog ön itt elkezdni?
Ő: Egyelőre arra töreksem hogy a rendőrség meg ne találjon.
Ő: De hisz ön semmi rosszat nem követett el, hogy kívánhatja azt, hogy ne találja meg a rendőrség? Ez nchezen fog menni.
(Folytatás a harmadik oldalon.)

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$3.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Europába	13 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

516 East 6th Street, New York, N. Y.

ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.

A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, March 20, 1908

TARLOZÁS.

KAPITALISTA NÉPBUTÍTÁS.

Néha-néha bemutatjuk lapunkban, hogy a polgári lapok haszontalanok a munkásnak, sőt többet mondanak — károsak, mérget, a butaság mérgét oltván az agyakra. Ime egy példa, mely a louisianai nagy tőkésnek lapjából való:

"Meghalt az öreg Albert.

So. Bend, Ind. James Olivér, vagy ahogy a magyarok nevezték, az öreg Albert, aki mint munkás kezdte meg pályáját és mint a világ legnagyobb ekegyárának a tulajdonosa végezte be, folyó hó 2-án reggel, elhunyt. Mintegy 40 millió dollár értékű vagyon hagyott hátra hozzátartozóinak. Nem hiába volt ő maga is munkásember, egyúttal emberbarát is volt, aki legutolsó munkásának is köszönt és kezét szorította vele. Az Olivér ekegyárban igen sok magyar dolgozott, kik mindnyájan szerették és tisztelték a derék, kedves öreg urat. A munkásnép sokat vesztett benne."

Tehát meghalt az "öreg Albert". És a magyarok busulniuk kell, mondják Fecsők, mert Albert igen "derék, kedves öreg ur" volt. Hogyne, hiszen a világ legnagyobb ekegyárát bírta, holott mint munkás kezdte pályáját. Fecsők persze elhallgatják, hogy mint a többi munkás, úgy Albert sem gazdagodott meg keze vagy esze munkájából, hanem a más munkások munkájának elrabolt gyümölcséből. Elhallgatják, hogy nyomorult bér mellett oly életszerű munkát végezték nála a magyarok, hogy aki 3 évig dolgozott a So. Bend-i ekegyárban, az rokant számba megy, akit még a betegséggyógyó egyetemen is vonakodnak felvenni, mint beteg szervezetű embert. De Albert azért 85 éves lett és halálakor 40 millió dollárt hagyott — hozzátartozóinak. Más emberek vértől agyából kisajított 40 milliót. De azért "emberbarát is volt" és "legutolsó munkásának is köszönt és kezét fogott vele". Így szólnak Fecsők és hasonlók. Sőt elég szemérmesülten azzal végzik, hogy "a munkásnép sokat vesztett benne". Tudniuk a jó, nyájas öreg Albertben, aki csekély 40 milliót nyuzott le rólok. ... Az ilyen hangon író polgári újságírókat el kéne pusztítani, mint a kártékony hernyót.

AZ ÜDV HADSEREGE.*

Egy világlátott, sokat tapasztalt munkásember írja az "International Moulders Journal" februári számában a Salvation Army-ról: "Minden nagy városban van nekik u. n. ipari raktárak, azaz egy boltjuk, amelyben árusítják az általuk összekoldult holmikat: cipőt, kabátot, esernyőt, kályhát, kalapot, asztalt — valóban, mindenfélét. Az adományozók 9 tizedrésze abban a föltevésben él, hogy az adományok egyenest a szegény néphez kerülnek; a helyett azonban a zsidóknak a bevételük. A kályhát bepiszkítják, a cipőre féltalpat raknak, a kabátot pecsétet raknak és mint használt holmit juttatják vásárra. Mily bünököt követnek el nevedben jótékonyak!"

A szegényt segítség helyett megkárosítja az üdv hadserege. Ruhákat, melyeket özvegyek és árva részére harcolnak össze, a zsidóknak adnak el. Ugy működnek, mint bármelyik trust. Költségeik alig vannak. Szereznek egy csomó végleg tönkrement szegény ördögöt, aki haj-

* A "Salvation Army", Üdv hadserege, az egész országra kiterjedő "vallásos, jótékony intézmény". Nagyvárosok utcáin gyakran látható ocsmány szereplése.

NÉPAKARAT

AZ ORVOS ÉS A SZOCIALIZMUS.

Írta: Dr. Hollós József.

Kétségtelen, hogy az orvosi tudományok között a higiénének jut a társadalom szempontjából a legfontosabb szerep, vagyis annak a tudományának, mely a prophylaxis módjait állapítja meg és így célja a betegségek megelőzése. A betegségek okainak kutatása és ezen okok legnagyobb részének pontos megállapítása, valamint a fertőző betegségek elterjedési módjainak kiderítése éppen ezért az orvosi tudomány legjelentékenyebb eredményét képezi. Azok a rettenetes járványok, amelyek azelőtt egész világszerte végigszárdítottak, s a lakosságot nemcsak megtizedelték, de valószínűleg városok és tartományok csaknem összes lakóit kiölték, amilyenek voltak egyes pestis, kolera, himlő stb. járványok, manapság nem fordulnak elő. Ismerve e ragályok okait, fertőzési módját, az elhurocolás körülményeit képesek vagyunk azoknak kitérését megakadályozni, avagy ha felléptek, a leggyorsabban lokalizálni. Midőn a múlt század második felében egyre-másra fedezték fel a különböző fertőző betegségek okozói, eleinte az a nézet uralkodott, hogy a betegségek kitéréséhez elegendő a bakterium, maga a szervezet melléke. Manapság azonban tisztában vagyunk azzal, hogy a bakteriummal, vagyis a kór okozóval sokkalta fontosabb a szervezet állapota: a melyet a szervezetre való hajlamnak nevezünk. E hajlam (dispozicio) lehet veleszületett is; pl. a tüdővész atya gyakran átörökíti az utódokra a tüdővészre való hajlamot. Éppen ezért lehet szerzett is; pl. a különben erőteljes szervezetű — tüdővészre nem hajlamos egyén megkapja a tüdővést, ha szervezetét túlszágított munkára, vagy hiányos táplálkozásra, vagy rossz levegőben való tartózkodásra stb. által állandóan gyengíti s így a tüdővész csírájának elszaporodására alkalmassá teszi. Tehát a bakteriumoktól okozott betegségekről — és ezek képezik a betegségek legnagyobb tömegét — sokkal fontosabb mindazok a tényezők melyek a szervezetet a betegségre hajlamossá teszik, mint azok a bakteriumok, a végső kór-okozók. Így pl. 1853-ban New Orleansban kitört sárgaláz-járvány alkalmával már 5000 alkoholistát pusztított el a betegségben, amikor még egyetlen abstíens a bajt meg nem kapta; 1848—49-iki glasgowi kolera járvány alkalmával a koleraiban megbetegedett alkoholisták 91 százaléka halt meg, miáltal az abstíens kolera-betegek közül csak 19 százalék esett áldozatul. Ezen esetekben tehát nem a sárgaláz, illetőleg a kolera bakteriuma ölt, hanem az alkohol, amely a kórokozókkal szemben a szervezet ellenállását csökkentette.

Europában három olyan betegség dul, a melyet óriási kiterjedésű és végzetes következményeivel fogva kifejezetten népbetegségeknek kell tekinteniük, és pedig a tuberkulózis, a nemi betegségek és az alkoholizmus. Amint látni fogjuk mindezen lényegükre különböző betegségeket, ugyanazon okra vezethetők vissza, ha a betegségek keletkezését kellő körültekintéssel vizsgáljuk. A végső ok kiderítése pedig a céltudatos prophylaxis, mint a népbetegségek egyedüli gyógyszer szempontjából óriási fontosságu. Azt tudjuk, hogy a fertőző betegségeket a megfelelő bakteriumok okozzák; tudjuk, hogy bizonyos külső tényezők a szervezetet a bakteriumok befogadására hajlamosítják, végeredményben tehát a külső tényezőkre kellő megismerése a legfontosabb. Elemezzük egyenkint a fentemlített népbetegségek okait, hogy a végső okok egységét kideríthessük.

A tuberkulózis.

Mindössze 25 éve annak, hogy Koch Robert tudományos bizottsággal megállapította, hogy a tüdővésznek, sorofulózisnak, csontszu-nak, agyhártya gyulladások legnagyobb részének, s még egy csomó más betegségnek közös okozója van; a tuberkulózis bacillus. A bacillus behatolhat a légutakba, a tápcsatornába, ritkábban a bőrön keresztül a szervezetbe, s ha ez kellő ellentállást nem tud kifejteni — egyik vagy másik szervben elszaporodik, ezáltal évekre terjedő betegséget és számos esetben halált hoz létre. A bacillusok bebizonyították, hogy a legkülönbözőbb szervekben, de különösen a tüdőben, a felnőtt hullák 80 százalékában a tuberkulózis kisebb-nagyobb mértékben kimutatható. És így nem csoda, ha a tüdővész az európai kontinensen átlag minden 7-ik embert elpusztít, tehát a lakosságnak kb. 15-16 százalékát. Természetesen ez óriási szám, mert csupán Magyarországon maga a tüdővész (eltekintve a tuberkulózis többi megnyilvánulásától) évente 75 ezer embert gyilkol meg és pedig a legmunkabíróbb években! ami Korányi tanár számítása szerint átlag 450.000 tüdővész beteglétszámmal felel meg. Ha most tovább vizsgáljuk a statisztikát, azt látjuk, hogy a tüdővész halálozások aránylag is óriási töbségben a szegényebb néposztályból kerülnek ki, úgy hogy méltán nevezték el "proletár betegséggé". Egyes szakmák különösen alá vannak vetve a nagyfokú tüdővész-halálvadásnak amely betegség egyenes arányban növekszik mindazon káros tényezők szereplésével, melyek a szervezet elhullását csökkentik, a melynek főképpen rossz táplálkozás, lakásviszonyok és túlszágított munka. Tehát minél kisebbek a munkabérek, a tüdővész megbetegedések és elhalálozások is annál számosabbak.

Ezek mellett mint egyenrangú tényező az metni. Alkoholizmus szerepel, mely nemcsak az egyén, de főleg az utódok ellenállóképességét jelentősen lecsökkenti a tuberkulózis bacillussal szemben. Jórészt erre vezethetni vissza a gazdagabb s így jó higiénikus viszonyok között élő osztályoknál is elég számos tuberkulózis-betegséget. A tuberkulózist tehát előidézik a rossz higiénikus viszonyok és az alkohol.

A nemi betegségek.

Sem társadalmi fontosság, sem elterjedésre nézve a nemi betegségek nem állnak a tuberkulózis mögött. Különösen a nagyvárosok statisztikája valóban elrejtő képet nyújt, hisz már a középsők VII—VIII. osztályában a serdülő ifjúság inficiálva van azzal a betegséggel, amely egy egész élet boldogtalanságának és szenvedéseinek kiindulását képezi. Diákok, intellektuelek, katonák és papok, vagyis a prostitúcióra rászorult férfiak szinte örült gyorsasággal terjesztik a nemi betegségeket. Mert e betegségeket is végelemzésben nem a gonococcus és nem a syphilis mikroorganizmus terjesztik és szaporítják, hanem a prostitúció. A prostitúció pedig fentartja az a veszedelmes társadalmi helyzet, amely a családalapítást a serdütség befejeztével lehetetlenné teszi, másrészt pedig a tömegek kizsákmányoltsága, mely egy csomó egyént erre az "iparágra" mint megélhetési forrásra utal. Másik egyenrangú tényezőként itt is az alkohol tolokodik elő, amely Forel vizsgálatai szerint az esetek 75 százalékában szerepel a betegség kiváltója gyanánt azáltal, hogy az érzékiséget betegen fokozza, korán felébreszti s az itélőképességet, elővigyázatosságot stb. csökkenti.

Az alkoholizmus.

A legújabb idők népbetegsége, melynek ijesztő terjedése, s a nyomába lépő folytonos elkorosulás összeeskis a géptermelés korszakával, a töké koncentrációjával. A proletárság fokozódása és fokozódó kizsákmányolása által a nyomorgó néposztályok önkénytelenségű áldozatul estek az alkohol-tökének, amely a csábítás, a kényszer, az ivási szokások segélyével és az állam, mint legfőbb alkoholérdekelte támogatásával a társadalom összes osztályait hatalmába kerítette. Segítségére szolgált a tudatlanság is, a különböző tévhitek, amelyek ezt az emberitő mérget tápláló, erősítő és más csábító tulajdonsággal ruházta fel.

Végeredményben tehát a legelterjedtebb és legelőkelőbb betegségek a tömegnyomorra és tudatlanságra vezethetők vissza.

Ha az okok kutatásában még tovább megyünk, úgy a kérdést már egészen társadalmi térre vittük át és itt megtaláljuk egyszerűen azt a szoros kapcsolatot, melyet egyrészt a higiéné, az orvostudomány ezen legfontosabb ága, másrészt a szocializmus között kimutatható. Kussmaul, a kiváló német belgyógyász szerint "az orvos legfontosabb feladata a huszadik században, hogy önmagát feleslegessé tegye"; ezt helyesebben úgy formulázhatnánk, hogy az orvostudomány feladata, hogy az orvosokat feleslegessé tegye. És ez esetben vajon lehet-e fontosabb feladata, mint a betegségek végső okainak; a tömegnyomornak és tudatlanságnak leküzdése, illetőleg elősegítése azon társadalmi megmozgalmak, amely a küzdelem irányására egyedül hivatott, vagyis a szocializmusnak. Ebből a szempontból méltán megkivándható, hogy az orvosok, mint az orvostudomány képviselői, szocialisták legyenek. E kapcsolat annyira kézenfekvő, hogy hivatása magasan álló orvosnak igazán csak az tekinthető, ki nem állja átélteni a gyógyítás szűk hatáskörét, hanem társadalmi téren harcol a betegségek ocai ellen.

Sajnos, a szocialista orvos manapság még csak a kivételek közé tartozik, különösen nálunk, ahol maguk az orvosi testületek maguk is mumusd látnak a szocializmusban és mely megvetéssel illetik a társadalmi kérdésekben felvilágosított kártácsakat. Avagy hallatta-e szavát valamely kiváló orvosi vagy közegészségügyi testület, vagy valamely nevesebb orvos vagy tanár egy-egy nagyobb bérmozgalm alkalmával a munkások érdekében, midőn a gyakorlatos higiénikus viszonyok között élő munkáscsoportok jobb megélhetési viszonyokért küzdenek? Láttunk-e csak egy-egy tiltakozó mozdulatot ezen urak és testületek részéről, midőn a legnyomortalabb éhbéért dolgozó magyar földmunkások és uradalmi cselédke szörványosan jelentkező bérharcat nemzeti veszedelemnek ordították ki az agráriusok kitartottjait s csendőreivel s katonáival verette le a kormányhatalt?

Itt az ideje, hogy az orvosok hivatásuknak megfelelő működési térre lépjenek, hogy a betegségek társadalmi okai ellen sikra szálljanak s szellemi s erkölcsi tőkájukkal siessenek a munkásság segítségére az osztályuralom megdöntéséhez. És ezt annál is inkább meg kell tenniük, mert hisz a szocializmus eszméinek diadalra jutása jelenti egyszerűen saját bérabszolgaságuk végét.

Minden haladás lassu és bizonytalan; az utánunkjövő mozgalmak is akadályok. Bizonytalan és zavaros a dolgok jobb rendje felé való haladás; megszámlálhatatlanul mely erő köti az embert a multhoz és becézgeti tévedéseit, babonáit, eldítéleteit, barbárságait, mintha ezek képeznék biztonságot a határozott zalogát. Az embert megretentti minden jótéző újítás, mert az ember övésségből maradi és nem mer kibujni a düveltes viskóból, mely mendedéke, mely őseit védte, de amely maga alá fogja te-

Anatole France.

TÁRCA.

AZ ÚJ KÖSZÖRÜ.

Az öreg Jack egy este jó kedvvel jött haza a shop-ból s már a konyhaajtóban újságot a misszinek, hogy holnap reggel magával fogja vinni munkába a Joe-t.

Mégsem hiába járt a foreman nyakára! Ma egy új köszörüt állítottak föl és a foreman azt mondotta:

— No Jack, holnap elhozhatod a sógorodat, kezdhet ezen az új kövön.

Pedig hát Joe Farkas sohasem volt sógora Jack Hamiltonnak, itt ismerkedtek meg a misszisznel, hol egy-egy ágyat béreltek mindketten és a reggelit és vacsorát közös asztalnál fogyasztották el mindhármán, a két burdos, meg a misszisz. Még csak valami belső baráti költék sem fűzte össze őket. Jack körülbelül ötven, Joe pedig huszonhárom éves lehetett, Jack született angol, Joe pedig bevándorolt magyar és úgy törté az angol nyelvet, hogy alig lehetett megérteni. De hát már régóta munkanélkül volt és Jack a hosszú ötven év alatt eleget tapasztalta, hogy milyen szomorú következményekkel jár a hosszú stappolás. Ő is volt már olyan helyzetben, hogy egy félévig mindig az adósságra keresett. Meg aztán tudja a manó, ennek a Joe-nak olyan szomorú tekintete van, hogy ha rá veti az emberre azt a nagy nedves szemeket az a sáppadt, sovány fiu, hát az embernek mindjárt olyan sajnálkozó érzés támad a szíve tájékán. Nem csoda hát, ha Jack, aki különben őszinte, jószívú ember volt, azt hazudta a foremannak, hogy sógora, mert egy öreg munkás, aki jóban van a foremanjával, a rokont könnyebben beveheti magával...

Mánsap reggel Jack bemutatta Joe a foremannak, az pedig elvezette őt az új köszörühöz, kiadta neki a munkát és megmutatta, mit hogyan kell csinálni. És Joe elkezdett dolgozni. Egy darab ideig háta mögött figyelt a foreman, azután elment a többi munkások közé. Mindeniket sorra nézte, hogy jól dolgozik-e és nem lopja-e a napot, mert minél több munka készül el egy bizonyos idő alatt, annál nagyobb tiszteletben áll a foreman az igazgató előtt.

Hejh! Sokat is kell egy foremannak nyugtalanodni. Mindent meg kell látnia meg azt is, hogy ki hányszor hagyja ott meg csak egy percre is a munkát, mert csak úgy haladhat a munka, ha a foreman szemfény!

Mikor az öreg Jack-hez ért, megszólította: — No, Jack, elég ügyes ember ám a te sógorod!

Az öreg egy pillanatra leeresztette a reszelőt és abba az irányba nézett, ahol Joe dolgozott. Szájában nyelvél egyszerű-kétszer megforgatta a bagót és csak annyit mondott:

— All right! — És ismét tovább dolgozott. Ebben a két szóban adott kifejezést mindazoknak a gondolatoknak, melyeket az ő néhezkes járasu eszével tovább szőtt reszelés közben.

Mégis csak jó, hogy sógora a beteges fiu, különösen talán föl sem vették volna... Tudta ő, hogy szegény nem fog vele vallani. Hát, megismeri ő, hogy kibe mi lakik, az első tekintetre. Most legalább a foreman is látja, hogy Jack Hamiltonnak meg a sógora is jó munkás és ha még volna valami rokona, bizonyára az is jó munkás lenne...

És Joe is jól járt ám, mert ha iparkodik, még tizenkét tallér is kereshet hetenként és ha takarékoskodik, három hónap alatt a misszisznel rendben lesz, minden adósságát kifizetheti. Így legalább a misszisz is megkapja majd a pénzét! Mégis csak jó ember vagy te öregem, mormogta magában elégtelen.

Gondolataiból hirtelen felverték. A szomszédja szölt oda, mondván:

— Jack, a sógorodat agyoncsapta a köszörű! Az öreg kezéből kiesett a reszelő, olyan váratlanul csapott gondolatai közepébe ez a szó. Kétkedve rámerdett tekintetével a szülőre, aztán futott a gépek között a terem tülő felé az új köszörühöz. Ott emberek álltak körben, a középben pedig ott feküdt Joe hanyatt, kimeredt szemekkel, szája egyik szélén habos vér csergedezett lassan és végig folyt sápadt arcán. A foreman ott guggolt mellette és tapogatta, nézegette. Már vége, vége, mondomta.

Jack könyves szemekkel bámult a halottra és amint nézte, nézte, annak véres arcát és feljé meredező szemét, valami úgy szorongatta mindenét, a szívet, a torkát, mintha fojtogatná volna, szólni akart, de nem tudott.

Egyszerre szemébe tűnt az új köszörű csupasz tengelye s hirtelen harag fogta el; minden vére fölforrott, egy pillanatra elhagyta az a bárány-szelidég, melylyel hosszú ötven év óta húzta az igát. Rombolni szeretett volna! Ebben a pillanatban tisztán látta, hogy ennek a szegény fiatal embernek az életét a gyáros megválthatta volna két tallérért; annyiba került volna az új köszörű beburkolása.

Hah! —dühögött magában — két tallér haszonért kockára teszték egy ember életét, tehát ezért a hitvány éhbéért mi kockáztassuk az életet; nem, nem, föl fogja rázni nemtörődomségéből a többi munkásokat, igen, lázadást fog csinálni! És kinyitak ajkai, fejét fölemelte, tekintete épen a foremanéval találkozott.

Az a szigorú szempár, amelylyel a foreman rája nézett, egyszerre lefégyverze, eszébe jutott ősz feje, rozszant inai, egyszerre érezte az ötven év teljes súlyát, mit akar ő? Neki már úgy sem sok van hátra az időből; ha a fiatalok-

nak jó így, miért tegye kockára ő a kenyérét, hiszen ő talán már másfél munkát sem kapna. És a lázításra szánt szavakat az öreg elmozgatta nagy félénken:

— Talán, ha be lett volna a földve — a kö, nem történt volna meg....

— Eh — szölt a foreman bosszusán — ki az ördög gondolt erre; hisz ott az a másik sincs befödve mégis elkopott. Hanem a te sógorod volt ügyetlen, mert ha egy kissé oldalra állt volna, nem üthette volna agyon!

— Ügyetlen volt — motyogta az öreg és elment tovább dolgozni.

Joe Farkast pedig elvitték a halottas házába és másnap eltemették a gyáros költségén! Senki sem volt a temetésen a sírasokon kívül, mert köznapon drága a munkásember ideje. A miszisznek is mosni kellett menni; öneki ugyanis elég kár az a husz tallér adósság, amit Joe Farkas magával vitt a sírba.

— Szegény miszisz!....

Valahol messze túl a tengeren, egy félreeső kis faluszélen, egy magán kis ház szegényes szobájában egy öreg pár melletti egymást, összebujva a hideg bubos mellett.

— Mi lehet azzal a fiúval — szölt az egyik — csak nincsen valami baja tán?

— Biztosan a levél tévedt el — szölt a másik — de ajánlva szokta mindig küldeni a pénzt, nem vesztet el!

— Nem, nem, talán már holnap itt lesz — szölt az egyik. — Talán holnap! felelt a másik és jobban összebujtak és vártak, vártak.... Talán holnap, talán holnap....

Szöke József.

Egyről-másról.

(Folytatás az első oldalról.)

Ö: Csak hiszi. Nappal egész nap a főkapitány kapujában ülök. Akkor mindenki azt hiszi: no ez nem az elvesztett rendőrkutya, mert ha az volna, már meglátták volna. Vagy azt gondolja: nini, az elvesztett rendőrkutya már otthon van. Így aztán senki sem törődik velem. Éjjel meg a legsötétebb zugucák veszedelmes helyein csavargok: ott soha se jár rendőr.

En: Nagy kutya maga! Ekkora ésszel kár is volna rendőrvé nemnie. Ilyen tehetséggel már gonosztevő is lehet.

Ö: Ugyis az a szándékom. Ellenrendőrkutya akarok lenni a gézmunkák szolgálatában. Nem tudna nekem kérem megnevezni néhány jobb családból való gonosztevőt, akiknek felajánlhatom szolgálataimat?

En: Jobb családból való gazembereket? Bizony nem szolgálhatok vele Hanem méltótaskék talán a mentelmi bizottságnál érdeklődni, ott igen előkelő összeköttetésre tehet szert.

Ö: Köszönöm.

APRÓ HIREK.

Több állam rendőrhatalomát diadallal jelenti, hogy az anarchistáknak, sőt a szocialistáknak is megtiltották a gyülekezést.

A new yorki városi jótékonyági egyesület jelenti, hogy a munkanélküliek által vágtatott fára többet ráfizetnek, mintha a munkabért favágás nélkül adnák a munkásoknak? Nagyon furcsa — de mennyit kereshet a vállalkozó, aki a fát megveszi?

.... Majd valamikor az ember nem lesz kénytelen embertelenül piszkos munkát végezni. Ezt gépek fogják elvégezni. Nem kétféle, hogy így fog történni. Eddig az ember bizonyos fogok a gép részlegéje volt és valami tragikus vonás van abban a tényben, hogy akkor, amikor az ember gépet talál fel, amely helyette dolgozik, éhezni kezd. Ez a tulajdon mai viszonyai rejlik. Egy ember birtokosa egy gépnek, amely ötszáz embernek munkáját végzi. Ötszáz ember lesz elfoglalva munkálatlan. Ha a gépek az összesség birtokában volnának, mindenki használna volna. Minden súlyos, életveszélyes munkát a gépnek kell végeznie. A gépnek kell helyettesíteni a bányák tármaiban dolgozókat, a gépek legyenek a hajókázások fűtői. Most a gép elnyomja az embert. Helyes viszonyok között a gép őt fogja szolgáltatni.

.... A szocializmus mindent meg fog változtatni. Nem lesznek olyan emberek, akik büszkék barlangokban és undorító rongyokban élnek és akik beteg gyermekeket visszatartó környezetben lesznek kénytelenek felnevelni. Ha a hideg tél áll be, nem lesz százezernyi munkanélküli, akik a nyomor jalkiáltásaival rohannak végig az utcán, míg valami alacsony árú kárpát, vagy a hajléktalanok undorító menhelye elé töltenek, hogy egy falat kenyeret, vagy egy tisztátalan fekvőhelyet kerithessenek.

Oscar Wilde.

Zsidó pártlapunk, a "Der Arbeiter" javára, mely egyedül hirdeti zsidó munkástársaink között a forradalmi szocializmust és ipari unizmus eszméjét, kedden, március 24-én, NAGY SZINIELŐADÁST rendeznek. Szinre kerül: Gerhardt Hauptmann és "Tálcások" című magyar elvtársaink által is jól ismert és nagy tetszéssel fogadott színműve. Az előadás színlapja a "Peoples Theatre", Bowery, Rivington St. közelében. Ahi csak teheti, menjen el.

EGYLETI HIREK.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSÁK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezőt körükben óhajtnák, hogy levelezéseiket a következő címre küldjék: M. Somogyi, c.o. M. Spitzer, 1439 So. 3rd St., St. Louis, Mo.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II-ik oszt. f. hó 21-én, szombaton, este 8 órakor, 1567 2nd Ave. I. emeleti helyiségében **FELOLVASAST** tart. Titkár.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. oszt. f. hó 21-én, szombaton, este 8 órakor **rendkívüli ülést** tart. Tárty: **A kongresszusi indítványok tárgyalása** Titkár.

Az Elizabethporti Szoc. Munk. Szerv. f. hó 20-án este 8 órakor a Szentimrey Hallban **rendkívüli ülést** tart. Napirend: az alapszabályok tárgyalása.

F. hó 21-én este 8 órakor a fenti helyiségben **vitaestét és főolvasást** tartunk. Tárty: **"A görög mitológia"**.

Szervezetünk ezután felhívja a munkástársakat és elvtársak figyelmét, hogy minél számszerűbben jelenjenek meg.

Chicago Szoc. Munk. Szerv. házi agitációs bizottsága minden második szerdán **tartja gyűléseit**.

A Munk. Betegs. Szöv. I. osztálya f. hó 20-án este 8 órakor helyiségében, 404 E. 64th St. **rendes ülést** tart. A tagok pontos megjelenése megkívántatik. Titkár.

A San Francisco-i S. L. P. angol, magyar és litván szervezete 1908. március 21-én, este 8 órakor, 225 Volencia St. (Shegeman Hallban) **táncos egybekötött ünnepélyt** rendeznek a **Párisi Kommune** megemlékezésére.

Belépti díj 25c. Nők nem fizetnek. A tiszta jövedelem a pártjáték javára lesz fordítva.

Philadelphai Munkás Dalárda. Dalóráit tartja minden kedden este 8 órakor Parrish St. 800 szám alatt. Tagfelvétel minden dalórán. Felhívjuk a magyar munkástársakat, hogy csatlakozzanak dalárdánkhoz.

Az Am. Magy. Szoc. Munk. Szöv. III. oszt. (Brooklyn), 1908. március 28-án, egyleti helyiségében, 5 Boerum Street, a Népakarat javára **PIPA (FÉRFI) ESTÉLYT** rendez. **Belépti-jegy 10c.** Kezdeté este 8 órakor.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya 1908. március 28-án, szombaton, az Orawetz-féle Árpád-Hall nagytermében (431 E. 6th St.), **rendező mősorral és világpostával egybekötött KEDÉLYES ESTÉLYT** rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj 20c.

A clevelandi német S. L. P. osztály **rendes évi Kommuné-Ünnepélyre** készül, hogy azt a szokott sikerrel rendezhesse.

A rendező-bizottság javában dolgozik s minden erejével azon van, hogy énekből, szavaltókból, szóló előadásokból álló és bállal egybekötött programja mentől nagyobb közönséget vonzzon.

A főszám Koeppl elvtársnak, a német pártlap szerkesztőjének "Az iszákos" (Der Trunkenbold) című, a proletáreltől vett egyfelvonalos darabja lesz, melyben a szerző megcáfolja azon polgári felfogást, hogy az iszákosság okozza a nyomort és egy tragikus példával bizonyítja, mikép kergeti éppen a kapitalisztikus termelési módtól elválaszthatatlan nyomor a munkást az alkoholizmus karjai közé.

Az ünnepély színlapja a régi Germania Hall (most Acme Hall) Erie St., szombaton, márc. 21-én, este 8 órakor. Belépti díj: elővételben 25 cent, a pénztárnál 50 cent.

Jegyek kaphatók az osztály tagjainál és a Socialistische Arbeiter-Zeitung szerkesztőségében, 310 Champaign Ave.

XIV. osztály jelentése.

Taglétszám 48. Pénztári állomány \$48.00. Szervezetünk a rossz munkaviszonyok beállta óta szépen fejlődik, ami annak tudható be, hogy a magyar munkás is kezdi felismerni helyzetét és csatlakozik táborunkhoz.

Legutóbb tartott mulatságunk jól sikerült és a jelenlevők meglepéssel távoztak, ami az itteni magyar csuhának nem nagy örömet szerzett. A mulatság tiszta jövedelme \$40.00 volt, mely összeget könyvtárunk gyarapítására fordítjuk. A mulatságon fölülfizettek: A. Heim, J. Kalmár, H. Markovitz \$1.00, Plennert István \$0.85c., J. Kotroco, M. Bauer, P. Veresán \$0.50c., J. Braun 25c., J. Kamenica 10c.

A munkaviszonyok a legrosszabbak.

J. Koncsek.

A társadalom az erón alapszik; mint a társadalmak felséges bázisát, tisztelni kell. Az igazságszolgáltatás az erő adminisztrációja.

Krisztus egyháza ma is azt tanítja, amit hajdan, hogy tudniük csak az a hatalom törvényes, amelyet ő iktatott be jogaiba. Anatole France.

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— Irta Karl Kautsky. —

7. A termelési eszközök feletti magántulajdon maradványai.

Ha a kisüzem a mezőgazdaságban még manapság fenn tudja magát tartani, úgy ezt nem legkisebb mértékben köszönheti azon tulajdonságának, hogy több munkát szorit ki munkásaiból, mint amennyire a nagyüzem képes. Tagadhatatlan, hogy a parasztnak sokkal többet dolgoznia kell, mint a nagybirtokosok bérmunkásai. A parasztnak alig van valami szabad ideje és még kevés szabad ideje alatt is azon gondolkodik, mikép javíthatná meg üzemet. Számára semmi más nem létezik, egyedül az ő birtoka és ez is egyike azon okoknak, hogy miért nyerhető meg számunkra oly nehezen.

Ez azonban csak a régi nemzedékre áll. A fiatalabb immár másképpen érzi, erős vágyódása van mulatság és szórakozás iránt, öröm, de egyszerűsége magasabb kultúra után is. És mivel ezen vágy kielégítését falun nem találja, a városokba tódul és elnépteleníti a falvakat. Ha azonban azt látja a parasztnak, hogy a mezőgazdaságnál megmaradhat, a nélkül, hogy le kellene mondania a pihenésről és kultúráról, akkor nem fogja többé a mezőgazdaságtól menekülni, hanem csupán a kisüzemtelé áttér a nagyüzemhez — és azzal aztán a magántulajdon egyik legutolsó bástyája is leomlik.

Azonban ezen fejlődés erőszakos siettetéséről a győzedelmes proletáriátus le fog mondani, még pedig csak azon nagyon alapos okból is, mert nem fogja óhajtni, hogy szükség nélkül vér folyjék. Már pedig ez volna az eredménye minden oly kísérletnek, mely a parasztra új termelési módot akarja tükálni. Bármily magasra értékeljük is a proletáriátus harci készségét és rettenthetlenségét is, tekintetbe kell vennünk, hogy az ő küzdelme nem irányul kis emberek ellen, hanem a nagy kizsákmányolók ellen!

A mezőgazdaság mellett tekintetbe jöhetnek az ipari kisüzemek is. Valószínűleg ezek sem fognak belátható időken belül teljesen megszűnni. Bár az új uralom, mint láttuk, mindenütt hol rosszul berendezett üzemek kelnek versenyre tökéletesebbekkel, arra fog törekedni, hogy az előbbieket elenyésztse, hogy munkásaikat a jól berendezett nagyüzemekben koncentrálja, ahova minden erőszak alkalmazása nélkül volnának vonzhatók, ha ott jobb béreket nyújtanak nekik. De még mindig vannak iparágak, amelyekben a gép még nem versenyezhetik eredményesen a kézimunkával, vagy nem végzi azt, aminek elvégzése erre képes.

A kisüzemeknek még egyes iparágokban bizonyos jövőt kell tulajdonítani, amely iparágok közvetlenül az emberi fogyasztás számára dolgoznak, mert a gépek tudvalevőleg csak tömeggyártmányokat termelnek, míg sok vevő azt szereti, hogy az ő személyes izlése elégitessék ki. Még az is lehetséges, hogy a proletár kormány alatt is fokozódik majd az ipari kisüzemek száma, mert hiszen a tömegek jólétét növeli és a kézimunka termékei utáni keresletet ennél fogva élénkíti:

REGÉNY.

A kozákok.

Irta: Tolsztoj Leó.

VI.

(Folytatás.) (6)

Egy öreg kozák, széles vállakkal és erősen ösülőt szakállal, a víz mellé feküdt le; egy ing volt rajta; semmi más, derekán szíjjal átkötve.

Lusta tekintetével a vizre meredt. A többiek szanaszét heverték. A nagy hőségben levetették kabátjukat, némelyikük a folyóban áztatta a fehéromaltját, egyikük lassan dudolt valami szomorú dalt. Egy fiatal kozák részegen hanyatt feküdt a homokos földön, a másik az őrház falának támaszkodott.

Lukása teljesítette az őrséget. Magas, szép szál legény volt; úgy husz éves lehetett. Alakjából, egész lényéből következően nagy erőre tehetett magában. Rövid idővel ezelőt került csak az őrség közé, mégis arcának határozott kifejezéséből, egész lényéből kiáradó önzetségtől nyugodtságból, büszke önbizalmából fel lehetett ismerni az igazi kozákat. Kabátja több helyen szakadt volt, sapkája hátul be volt nyomva úgy mint a cscecenek szotkák.

Egyszerű ruhában volt, mindazáltal bizonyos nyalkassággal járt fel s alá. Arca nem volt szépen mondható, de aki végignézte a daliás legényen, vastag, fekete szemöldökkel fődött okos szeméit nézte, önkénytelenül is az első pillanathban megnyerte tetszését.

— Hogy hemzsegnék azok odaát! kiáltott fel, amint az átellenes tanya asszonyait nézte. Nazarka, egy fiatal kozák, hirtelen felkapta bozontos fejét s a tanya felé fordult. — Bizonyosan vízért mennek.

— Ha most úgy egy puskát eldurranatánk, de szét szaladnának, — mondta nevetve Lukása.

— Odáig el sem hatna.

— Ohó! Az én puskám még meszebbre is elhord. Nemsokára valami mulatság lesz náluk, átmegegyek hozzájuk burát inni. — Egy szunyog szállt rá, kezével utána kapott, hogy megfogja.

A közeli bokorban valami megmozdult. Elhallgattak. Egy tarka vadaskutya lépett ki a bokorból, valami nyomot követett, nyelve hosszasan kilógott. Egyenesen a "kordon" felé futott. Lukása megösmerte az ebet. A szomszéd vadász, Jeroskák volt, aki nyomon követte a kutyt.

"Jeroska bátya" — ahogy a kozákok nevezték, szürke, széles szakállt hordott. Erős, izmos vállán s mellén megfeszült a kabát. Czizma helyett szandált viselt, amelyet erős szíjjakkal kötözött össze. Fejét fehér sapka fődte. Egyik vállán egy zsákban a fácán vadászathoz szükséges vadászszerszöket és mindenféle ravasz csapdát tartott, melylyel az ölyveket szokta lépre csalni. A másik válláról egy szíjra kötött vadmacska lógott le; az erdőben lötte. A széles övében tölények, puskaportartó, kenyér és egy hosszú vadász tör volt dugva.

Hátul egy löfark fityegett le az övből, azzal szokta elhajtani a szunyogokat.

— Hé Ljam! — kiáltott a kutya után! Széles hangja visszautódott az erdő sűrűjén; fegyverét másik vállára csapta át, azután levette sapkáját. — Hogy vagytok, hé; jó emberek? — Jó egészségben Jeroska bátya!

— Mi hir van; nem adta elő magát valami? — arcáról letörülte az izzadságot s nagyot fújt....

— Jeroska bátya — mondta Nazarka, miközben szemével ravaszul pislantott a vadászra — nézd, ott a palánta tetejében egy ölyű fészkel, mihelyest beáll az est, rászáll a fészkeré.... Megleheted.

A kozákok hangos hahotába törtek ki. Nazarkának esze ágában sem volt, hogy igazat mondjon, nem látott ő ott ölyüt, de az már bevett szokás volt a fiatal kozákoknál, valahányszor átjött hozzájuk Jeroska bátya, mindig kezdtek vele s addig kötekedtek, míg Jeroska összeszidta őket.

— Hallgass az ostoba beszéddel! Mindig csak hazudni, mégsem járja! Nazarka elhallgatott.

— Majd meglesem. De nem látatok vadásznot?

— Vadásznot! Nem olyan könnyű vadásznot látni, bátya — szölt közbe az altiszt, aki örült, hogy közbeszólásával egy kis szórakozást szerezhet magának. Másik oldalára fordult. — Nem vadásznot kell itt fogni bátya, hanem azokat ni, mutatott az erdő felé, ahonnan az ellenséget várhatták. — Hallottál rólu valamit?

— Nem én! Van vörösborod? Adj csak egy pohárral barátocskáim. Megszonajtam; majd adok cserébe hírs vadat. Adsz?

— Mégis elmegy a lesre — kötekedett tovább az altiszt.

— Ha megsegít a jó isten, az ünnepekre lövök valami becsületes vadat, akkor neked is juttatok belőle. Elhidd!

— Bátya! Hé, bátya! kiáltotta Lukása. A többiek felnéztek. — Kerüld meg a folyót; egész falva vadásznot szokott ott tanyázni. Nem hazudok. Hidd el, úgy van, amint mondom. Pár napja egyet el is jettett Iljaska. Igazat szoktam mondani. — Hangjából ki lehetett érezni, hogy nem akar tréfát üzni.

— Ni, ni, té vagy Lukása! — kiáltott föl meglepetve a vadász — merre jöttél, nem tudod?

— A part mentén, bátya. Ép arra mentem Iljaskával. Egyszer csak megzörren a bokor.... Amire én löni akartam, Iljaska már le is puffantotta.... Majd megmutatom a helyet is, ahol löltük. Nem messze van tő. Várj réám. Jél ismerem én az utját.... Mossjev bátya — kiáltotta le a határozott, majdnem parancsoló hangon. — Ideje volna, ha fölváltanátok. — Fogta a fegyverést s anélkül, hogy a parancsot megvárta volna, kezdett lejönni az őrtoronyból.

— Gyere csak le — szölt az altiszt. — Hé, Gurka! Hol vagy? Most rajtat a sor. Eredj csak fel. Lukása eleget volt fenn.

VII.

A nap rég eltűnt már. Az éj árnyai megnyultak, kihuzódott az erdőből a sikságra. A kozákok vacsorához ültek. Jeroska künn maradt, meghuzta magát a platánfa alatt s várt leveleket.

a művészi kézimunka is új lökést nyerhet általa. Bár nem várhatjuk, hogy a jövő azon képe, melyet William Morris rajzolt elénk, bekövetkezzék, kinek szeretetreméltó utópiájában a gép nem szerepel. A gép uralkodó marad a termelési folyamatban. Soha többé nem fogja ezt az állását a kézimunkának átengedni. Nincs azonban kizárva, hogy a kézimunka különféle művészi iparban ismét fokozódik és egynemely új területet hódít a maga számára. Mindazonáltal, ha ma még sok tekintetben úgy tengődik is, mint a legsötétebb nyomoruság egy terméke, mint háziipar, úgy a kézimunka egy szocialista társadalomban csak költséges fényűzés gyanánt létezhetik, mely az általános jóléttel további elterjedést nyerhet. A termelési folyamat alapjaként megmarad a gépipari nagyüzem. A kérdéses kisüzemek legfeljebb megugy tartják fenn magukat, mint kis szigetek a nagy társadalmi üzemek tengerében.

Azok maguk is termelő eszközök feletti magántulajdon és termékeik piacra hozatala tekintetében a legváltozatosabb formákat ölthetik fel. Függetleki lehetnek valamely állami vagy községi nagyüzemnek, attól nyerve nyereségüket és üzemszámaikat és annak termékeiket beszállítva, termelhetnek magánvevők, vagy nyílt piac számára stb. Mint manapság, úgy akkor is valamely munkás egymásután a legkülönbözőbb üzemformák között dolgozhatik. Egy varrónő pl. egyszer állami gyárban fejthet ki tevékenységét, másszor magánrendelő számára otthon készíthet ruhát, végül ismét egy másik megrendelő számára annak házában varrhat és még több néhány más varrónővel társulva, termelő szövetkezetet alakítanak, mely rendelésre vagy a piac számára készíthet ruhákat.

Ezen vonatkozásban, csak úgy, mint minden másiban a legnagyobb változathoz és átalakulási képesség uralkodhatik. Mi sem tévesebb, mint a szocialista társadalmat egyszerű, merev mechanizmus gyanánt elképzelni, mely egyszer megindítva, minduntalan ugyanazon kerék-vágásban mozog.

A termelési eszközök feletti magántulajdon legkülönbözőbb módjai — állami, községi, fogyasztási szövetkezeti, termelő szövetkezeti, magántermelés — egymás mellett létezhetnek a szocialista társadalomban is. Az üzem különböző formái — bürokratikus, szakszervezeti, önálló — a munkások munkájuk eredményében való részesítésének különböző formái — fix fizetés, időbér, darabéer, a nyersanyag, gép stb. minden megtakarításában való részesedés; erősebb munka eredményeiben való részvétel; a termékek formájának legkülönbözőbb formái — szállítási szerződések, állami, községi, fogyasztási szövetkezetek vagy maguktól a termelőktől stb. eredő vásárlások által. A gazdasági gépezetnek ugyanaz a sokfélesége lehetséges a szocialista társadalomban, mint manapság. Csak a mai versenyküzdelem által lehetővé tett hajszá és vadászhat, harc és bírok, tönkretétel és tönkremenés van kiküszöbölve és épúgy a kizsákmányolók és kizsákmányoltak közötti ellentét.

(Folytatjuk.)

— Hé Lukása! — kiáltott a kutya után! Széles hangja visszautódott az erdő sűrűjén; fegyverét másik vállára csapta át, azután levette sapkáját. — Hogy vagytok, hé; jó emberek? — Jó egészségben Jeroska bátya!

— Mi hir van; nem adta elő magát valami? — arcáról letörülte az izzadságot s nagyot fújt....

— Jeroska bátya — mondta Nazarka, miközben szemével ravaszul pislantott a vadászra — nézd, ott a palánta tetejében egy ölyű fészkel, mihelyest beáll az est, rászáll a fészkeré.... Megleheted.

A kozákok hangos hahotába törtek ki. Nazarkának esze ágában sem volt, hogy igazat mondjon, nem látott ő ott ölyüt, de az már bevett szokás volt a fiatal kozákoknál, valahányszor átjött hozzájuk Jeroska bátya, mindig kezdtek vele s addig kötekedtek, míg Jeroska összeszidta őket.

— Hallgass az ostoba beszéddel! Mindig csak hazudni, mégsem járja! Nazarka elhallgatott.

— Majd meglesem. De nem látatok vadásznot?

— Vadásznot! Nem olyan könnyű vadásznot látni, bátya — szölt közbe az altiszt, aki örült, hogy közbeszólásával egy kis szórakozást szerezhet magának. Másik oldalára fordult. — Nem vadásznot kell itt fogni bátya, hanem azokat ni, mutatott az erdő felé, ahonnan az ellenséget várhatták. — Hallottál rólu valamit?

— Nem én! Van vörösborod? Adj csak egy pohárral barátocskáim. Megszonajtam; majd adok cserébe hírs vadat. Adsz?

— Mégis elmegy a lesre — kötekedett tovább az altiszt.

— Ha megsegít a jó isten, az ünnepekre lövök valami becsületes vadat, akkor neked is juttatok belőle. Elhidd!

— Bátya! Hé, bátya! kiáltotta Lukása. A többiek felnéztek. — Kerüld meg a folyót; egész falva vadásznot szokott ott tanyázni. Nem hazudok. Hidd el, úgy van, amint mondom. Pár napja egyet el is jettett Iljaska. Igazat szoktam mondani. — Hangjából ki lehetett érezni, hogy nem akar tréfát üzni.

— Ni, ni, té vagy Lukása! — kiáltott föl meglepetve a vadász — merre jöttél, nem tudod?

— A part mentén, bátya. Ép arra mentem Iljaskával. Egyszer csak megzörren a bokor.... Amire én löni akartam, Iljaska már le is puffantotta.... Majd megmutatom a helyet is, ahol löltük. Nem messze van tő. Várj réám. Jél ismerem én az utját.... Mossjev bátya — kiáltotta le a határozott, majdnem parancsoló hangon. — Ideje volna, ha fölváltanátok. — Fogta a fegyverést s anélkül, hogy a parancsot megvárta volna, kezdett lejönni az őrtoronyból.

— Gyere csak le — szölt az altiszt. — Hé, Gurka! Hol vagy? Most rajtat a sor. Eredj csak fel. Lukása eleget volt fenn.

VII.

A nap rég eltűnt már. Az éj árnyai megnyultak, kihuzódott az erdőből a sikságra. A kozákok vacsorához ültek. Jeroska künn maradt, meghuzta magát a platánfa alatt s várt leveleket.

— Hé Lukása! — kiáltott a kutya után! Széles hangja visszautódott az erdő sűrűjén; fegyverét másik vállára csapta át, azután levette sapkáját. — Hogy vagytok, hé; jó emberek? — Jó egészségben Jeroska bátya!

— Mi hir van; nem adta elő magát valami? — arcáról letörülte az izzadságot s nagyot fújt....

— Jeroska bátya — mondta Nazarka, miközben szemével ravaszul pislantott a vadászra — nézd, ott a palánta tetejében egy ölyű fészkel, mihelyest beáll az est, rászáll a fészkeré.... Megleheted.

A kozákok hangos hahotába törtek ki. Nazarkának esze ágában sem volt, hogy igazat mondjon, nem látott ő ott ölyüt, de az már bevett szokás volt a fiatal kozákoknál, valahányszor átjött hozzájuk Jeroska bátya, mindig kezdtek vele s addig kötekedtek, míg Jeroska összeszidta őket.

— Hallgass az ostoba beszéddel! Mindig csak hazudni, mégsem járja! Nazarka elhallgatott.

— Majd meglesem. De nem látatok vadásznot?

Pittsburg és Környéke Szoc. Munk. Szerv. február havi jelentése. Taglétszám 36 ebből 9 női tag, 8 munkanélkül, a többi elvtársak nagyjából fél időt dolgoznak.

NYUGTÁZÁSOK. Március hó 1-től 14-ig befolyt előfizetések: Új előfizetők: \$2.00 M. Májericsik, Brooklyn. \$1.21. Építőmunkás-Csoport, Rákospalota.

Felülfizetések: Erie Munk. Betegs. \$11.40. XIX. oszt. karácsonyi mulats. \$1.25. II. oszt. tagjai 30c. B. Sipos, Passaic 50c. XX. oszt. a szervező körút költségeihez \$7.50.

Abelowitz A. Mindenféle phonographok és hangszeres. Legnagyobb választék magyar rekordokban. Kérjen árjegyzéket. 132 St. Marks Place, (8th St.) NEW YORK.

HAJOGYÉKET VASÁRNYI-UTASOK KÖZÖLÉNEK LEGBIZTOSABB ÉS LEGTANÁCSOSABB KISS EMIL BANKÁRNAL NEW YORK 104 SECOND AVE. 11-12 HÓNAPRA ÉRTŐ ÉRTÉKESÍTÉSRE

SZERKESZTŐI-ÜZENET. Csakis tintával írt kéziratokat veszünk figyelembe, a papírosnak egyik oldalán írva. Lapzárta minden kedden és pénteken.

Folytatólagos előfizetők: \$5.00. I. osztály lapjárulék tagok után. \$2.72. II. osztály lapjárulék tagok után.

Kiadóhivatali üzenet. Lapunk 20-iki számában a Munk. Betegs. Szöv. kimutatásánál néhány lapszámban tévedés van, a titkári fizetés kétszer szerepel.

J. BRAUN magyar vendéglő. Mindenféle hazai italok kaphatók. A szocialista munkásság kedvelt vendéglője. 1500 S 3rd St., St. Louis, Mo.

Divatos Cipők. Tartós és puha borból készült szép olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál. Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

'HUNGARIA' elsőrendű magyar Saloon és vendéglő. 263 Ninth St. San Francisco cor. Clementine St. Bor és Sör csarnok, izletes magyar ételek és italok minden időben kaphatók.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzárlító és váltó-intézet. Főszék 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház.

'ATTILA HALL' 523 E. 6th St. New York. FISCHER JÓZSEF, tulajdonos. Magyar Bor és Sör Csarnok. Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

Weisling Jakob MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA - 722-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis. A magyarok kedvelt találkozó helye.

HIRDETÉSEK. (E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a kiadóhivatal.)

Mindig kéznél legyen. Az orvos távol lakhatik, azért tartsa mindig a háznál a híres német háziorvoságot DR. RICHTER-féle Anchor Pain Expeller. Ezzel könnyen megóvhatja magát Rheuma, Ideg-bántalom, Neuralgia, Köszvény, meghűlés és hátfájdalom legeszközösebb eseteitől.

JOS. POKORNY 227 Ave. A, New York. KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET importált hazai cimbalnok, citerák és más hangszeresekről, kották és iskolákrol, olvasókönyvekről, pipákrol és zene rekról és az összes népszimfonékról. Küldjön 2 centes bélyeget árjegyzékért.

Egy cseppet a házba egy igaz mértékkel mért, fél gallonos korsó jó WHISKEY vagy BRANDY egy hónapig is eltar. Ládába csomagolva az ország bármely részébe elküldöm saját felelősségemre \$1.50-ért H. J. FRIEDMANN szeszital kereskedő 1175 R AND AVE. CHICAGO, ILL.

ÁRPÁD SZÁLLODA ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St. New York. Magyar kuglizó. Új Saloontk NEWARKON van ORAVETZ ES LITVÁNYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J. TELEPHONE 1421 R.

'SZABADSÁG' vendéglő és étterem. 513 E. 6th St., NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ES KÁVÉHÁZ GYÜLÉSTEREM. Kívülről valódi magyar fajúborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. - Kiváló szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

Péter Lajos 'Rákóczi Hall'-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterem, - 4-ik utca 197, New York - AJÁNLJA KIVÜLÖ M A G Y A R K O N Y H Á J Á T. Kívülről italok. Kívülről italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarok Szocialisták kedvelt gyülekezési helye. Kívülről munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

PLAVECZKY A. magyar vendéglő. 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VIII. osztályának gyüleési helyisége. A magyar munkásság kedvelt találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

Dr. S. Goldman egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katonorvos, 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthor Telephone P. & A. Main 888. Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Tükrös műt. és férfi betegségeket gyorsan és biztonságos módon gyógyít. Nem csinál hümböget, nem küld orvosot, utána nem kell az orvos, hogy az kérné tőle. Nem küld el orvosokat és házi orvosokat. Minden betegségre van bizalommal fordulásnak dr. S. Goldman-hoz. Irodájának Naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ ÉS BOROZÓ 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számba. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y. Elvállal mindennemű mulatsági dekorációt, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elkészítését. - Mennyasszonyi koszorúk nagy választékban. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

Katolín János FÉNYKÉPÉSZ 3616 N. Broadway, St. Louis Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 óráig este 8-ig rendeléseknél KÉSŐBB IS. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 25 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca. Telephone 1027 Orchard.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

TAUB VILMOS magyar órász és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jóállás mellett elvégzi. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszereket és egyetli jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesítik. Szolid árak. 31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK. Mindennemű LATSZEREK raktár. Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th St. N. Y. A ruhát elhozhatja a készen házhoz szállítja. MAGER LÁSZLÓ MAGYAR ÉTTEREM és kávéház 3729 S. Halsted St. CHICAGO, ILL. A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye Jó ételek. - Tiszta szobák. - Felvilágosítással szívesen szolgálok. Az elvt. pártfogását kérem.

Ügyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

Magyar Gyógyszertár a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és itteni receptek elkészítésére nagymérvű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el. Hazai importált szerek. Junó paszta, A. Kacia, Liliom, Margit cremenk, Liliom, Schiluszki arckoscsók, Liliom, Speick és Dr. Gross-féle szappan. Baha Luja és Poudre Boquet stb. Holgyor. Kallodott. Brillantine tubusban. Továbbá Purgó. Mária Celli gyomorcsipek. Importált csukamáj olaj, fehér fényű szőrp és párisi kézfimotió. Egri víz, sóbor szesz, Dr. Kapossy-féle hajnövesztő. 3 üveg \$1.25. China vasbor 75c. 3 üveg \$2. - Öv- és kötszerek nagy választékban. Postai rendeléseket azonnal teljesítik a pénz előleges beiktatása mellett.

Table with 2 columns: Author/Title and Price. Includes entries like 'Bolgár Elek: Célok és Eszközök, füzetenként 0.10', 'Büchner: Erő és anyag, füze 0.35', 'Darvin: A fajok eredete, füze 0.55', 'Garami: Hazafiság és nemzetköziség, füze 0.55', 'Jászi Oszkár: Mi a szociológia 0.20', 'Kautsky: Marx gazdasági tanai, füze 0.75', 'Kunfi Zsigmond: Népoktatásunk bünei 0.20', 'Madzar: Az ember származása 0.20', 'Newwinkins: A szarnokság pyramisa 0.05', 'Renan: Az apostolok, füze 0.20', 'Renan: Az apostolok, füze 0.30', 'Szendé Pál: A magyar adórendszer igazságtalansági 0.20', 'Vancák: Gyakorlati szónoklattan, füze 0.35', 'Vancák: Gyakorlati szónoklattan, füze 0.55', 'Cszimadia: Hajnalban, füze 0.75', 'Cszimadia Sándor: Hajnalban, füze 0.90', 'Cszimadia: Munkásember, füze 0.55', 'Cszimadia Sándor: Munkásember, füze 0.70', 'Cszimadia: Fogházi levelek, füze 0.35', 'Cszimadia Sándor: Fogházi levelek, füze 0.55', 'Gyagyovszky Emil: Az utca, füze 0.55', 'Naszódi Zsigmond: Dósa népe, füze 0.55', 'Petőfi költeményei, füze 0.60', 'Velszi Bárd: Boru. Költemények, füze 0.55', 'Zóla: Az igazság I. II. kötet, füze 1.00', 'A "Magyar Könyvtár" kiadványai, füzetenként 0.15', 'Jönnék a szocialisták, 100 darab 0.50', 'A csuhások, füze 0.03', 'Népakarat, 1907. évfolyam, füze 2.50', 'Népakarat-Naptár 1908. évre, szállítással 0.30', 'I. W. W. magyar alapszabály, füze 0.05', 'Az I. W. W. zománczott jelvénye 0.35', 'S. L. P. pártjelvény 0.05', 'S. L. P. pártjelvény, 25 drb. vételnél 0.04', 'Marx Károly mellkép 0.30', 'Monologok: (árk darabonként 10 cent.) Kaszinóból Pécsfalván. A vis-à-vis. Éva busulásra adja magát. Színház után. A jóslat. Egyetlen szó miatt. A nagyon csinos leány. Menyaszonny. A rosszul nevelt leány. Desperet ur. A kis kíváncsi. A primadonna előszobájában. A közelgő nyár. A pesti kislány falun. Az első szerelmes levél. A függöny. A kékharsány. Clári contra Clári. Csipke-rosza. A statisztika adata. Nehéz feladat. A fürdő-vené. Hamvaszó szerda. A kókusok Filipó. Bakfis álmok.

Table with 2 columns: Author/Title and Price. Includes entries like 'a) Tudományos művek és agitációs iratok', 'b) Szépirodalmi művek', 'c) Egyebek', 'Monologok: (árk darabonként 10 cent.) Kaszinóból Pécsfalván. A vis-à-vis. Éva busulásra adja magát. Színház után. A jóslat. Egyetlen szó miatt. A nagyon csinos leány. Menyaszonny. A rosszul nevelt leány. Desperet ur. A kis kíváncsi. A primadonna előszobájában. A közelgő nyár. A pesti kislány falun. Az első szerelmes levél. A függöny. A kékharsány. Clári contra Clári. Csipke-rosza. A statisztika adata. Nehéz feladat. A fürdő-vené. Hamvaszó szerda. A kókusok Filipó. Bakfis álmok.

DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK. Hajj vagy vasuti jegyet vásárolni az összes vonalakra... DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK.

PROLETAR-Étterm 106 Ave. B, alatt, a 7-ik utca közelében. Feltétlenül az elvtársak szíves figyelmét, hogy van, ahol magyar könyvből kikerült izletes írás... EBÉD VAGY VACSORA 15 CENT GROSCH H., TULAJDONOS.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. A „Népakarat” szerkesztőségével szemben. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. - Hazai billiard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlenül megbízhatóság.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. A „Népakarat” szerkesztőségével szemben. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. - Hazai billiard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlenül megbízhatóság.